

Johdantoteksti: Marja Heimonen ja Kari J. Mustakallio

Heidi Wirilanderin opinnäytetyö Maria Schwartzbergin suunnitteleman messukasukan konservoinnista

Taiteilija Maria Schwartzberg (1873 -1923) on suvun piirissä tullut tunnetuksi etenkin maalauksistaan. Kiitos tästä kuuluu suurelta osalta Maija Vuornoksen hienolle tutkimukselle. Suurin osa Marian elämäntyöstä kuitenkin kului tekstiilitaiteen parissa. Maalaustaiteella ei perheetön nainen kyennyt tuolloinkaan elättämään itseään.

Marialla oli tietenkin suunnitelma B. Hän oli suorittanut taideopinnojen ohessa piirustuksen opettajan tutkinnon, joten hän olisi saattanut ryhtyä opettajaksi, mutta ei lähtenyt sille alalle. Hän oli käynyt myös Taideteollisen keskuskoulun 1903 -1906, jona aikana hän työskenteli Suomen Käsityön Ystävissä 1903 -1913 mallisuunnittelijana ja taiteellisena johtajana. Tekstiilitaide vei suurimman osan hänen elämäntyöstään. Sillä hän elätti itsensä, vaikka hän myös maalasi elämänsä loppuun asti.

1900-luvulla Suomen Käsityön Ystävät toimi taiteen, taidekäsityön ja taideteollisuuden välimaastossa. Yhdistyksessä toimi monia kuuluisia taiteilijoita, kuten Akseli Gallén-Kallela, Louis Sparre, Eliel Saarinen tai Väinö Blomstedt. He nostivat ryijyn yhdeksi näkyvimmistä ja merkittävimmistä tekstiilitaiteen muodoista. Syntyi taideryijy, joka lähenee modernia maalaustaidetta sommitelmissaan ja väreissään.

Suomen Käsityön Ystävät pyrki kohentamaan taidekäsityön ohessa myös suomalaisten kirkkotekstiilien suunnittelua ja taiteellista tasoa. Varsinkin jugend nosti esiin uudenlaista muotokieltä. SKY:n taiteilijat Maria Schwartzberg ja Lina Palmgren saivat tehtäväkseen suunnitella vuonna 1912 valmistuneen Kallion kirkon kirkkotekstiilit.

Heidi Wirilanderin tutkimustyö kohdistuu Maria Schwartzbergin Kallion kirkkoon suunnitteleman messukasukan konservointiprosessiin. Wirilander käy työssään läpi myös kirkkotekstiilien historiaa ja symboliikkaa. Konservointiprosessi kuvataan tarkasti; käydään läpi tekniikat, materiaalit ja langat sekä mitä niille konservointiprosessissa tehdään. Wirilander selvittää myös Marian suunnitteleminen kirkkotekstiilien herättämää ihastusta aikalaisissa. Kirkkotekstiilien sanottiin olevan hienointa mitä tuohon asti oli nähty taidekäsityön saralla.

Yllättävintä Marian elämässä lienee ehkä maineen myötä tullut luottamus omiin kykyihin taideteollisuuden parissa yrittäjänä. Kolmen ystävänsä kanssa Maria perusti osakeyhtiön Taideteollisuus Oy, jossa hän toimi taiteellisena johtajana kuolemaansa saakka 1923.

Heidi Wirilanderin suosiollisella myötävaikutuksella voimme tutustua nyt Maria Schwartzbergiin tekstiilitaiteilijana.

Wirilander on tehnyt vuonna 2004 AMK-opinnäytetyön otsikolla:

MARIA SCHWARTZBERGIN SUUNNITTELEMAN MESSUKASUKAN KONSERVOINTI JA KIRKKOTEKSTIILIEN KONSERVOINNIN ETIIKKAA

Työn ensisijaisena tavoitteena oli konservoida ja restauroida Helsingissä sijaitsevan Kallion kirkon violetti messukasukka. Päättötyön toissijaisina päämäärinä oli tutkia kirkkotekstiilien konservoinnin etiikkaa sekä selvittää messukasukan vuonna 1912 suunnitelleen taiteilija Maria Schwartzbergin henkilöhistoriaa.

Alla oleva linkki avaa opinnäytetyön:

[Linkki opinnäytetyöhön](#)

Opinnäytetyön sivulta 52 alkaen voit lukea tarkemmin tekstiilitaiteilija Maria Schwartzbergistä.

Maria Schwartzbergin Kallion kirkkoon (Helsinki) suunnittelema ja v. 1912 valmistunut messu kasukka kuvattuna konservoinnin jälkeen v. 2004.

Kasukka on valmistettu *Suomen Käsityön Ystävien* kutomossa Helsingissä. Kuva Heidi Wirilander.